

Коломієць Ю.Ю.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права
Національного університету «Одеська юридична академія»

УДК 343.01

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІЙ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ІДЕОЛОГІЇ

Постановка проблеми. Історичний досвід України свідчить про те, що ідеологія може відігравати в державі як позитивну, так і негативну роль. З метою захисту від негативних проявів ідеологічного впливу Україна прийняла ряд нормативно-правових актів (Закон України «Про боротьбу з тероризмом», Закону України «Про Голодомор 1932–1933 років в Україні», Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» та ін.). Проте для забезпечення соціальної згуртованості та гармонізації суспільства цього недостатньо. Процес впровадження соціально-значущих ідеалів та цінностей настільки складний, що тільки держава має можливість зробити його більш або менш контрольованим. Правові цілі розвитку, правові засади законодавчого поля, обґрунтування та оцінку правових відносин визначає правова ідеологія, яка ґрунтується на філософсько-світоглядному осмисленні навколишньої дійсності. Складовою частиною правової ідеології є кримінально-правова ідеологія, яка визначає мету, задачі та принципи законотворчості та реалізації кримінального права. Проте в юридичній літературі функції кримінально-правової ідеології не досліджуються.

Мета дослідження. Метою цього дослідження є з'ясування сутності та змісту функцій кримінально-правової ідеології, співвідношення їх з функціями кримінального права.

Стан дослідження. На загальнотеоретичному рівні вважається, що ідеологія виконує наступні функції: гносеологічну, онтологічну, аксіологічну (оціночну), інформаційну, герменевтичну, прогностичну (футурологічну), орієнтаційну, регулятивну, захисну, інтегративну (мобілізаційну і консолідує), когнітивну функції. Правова ідеологія, окрім того, що вона виконує всі перераховані функції, виступаючи різновидом державної ідеології, виконує функцію легітимності влади.

Питання про функції кримінально-правової ідеології тісно пов'язане з питанням про функції кримінального права, стосовно якого в юридичній літературі немає єдиної думки. Серед усього різноманіття точок зору можна виділити три основні наукові позиції:

1) перша група вчених вважає основною функцією кримінального права охоронну функцію (В.О. Гуторова [4, с. 31–32], В.С. Ковальський [9, с. 22], В.О. Навроцький [19, с. 27–28], А.С. Оцяця

[12, с. 118], Є.Л. Стрельцов [15, с. 365], В.Я. Тацій [10, с. 14–15], В.Д. Філімонов [20, с. 48] та ін.);

2) друга група вчених пише про дуалізм функцій кримінального права – рівнозначність охоронної та регулятивної функцій (правова охорона – регулює, а правове регулювання – охороняє) (А.Е. Жалінський [5, с. 210], В.В. Шаблистий [22] та ін.);

3) третя група вчених не вважає охоронну функцію функцією кримінального права. Серед основних функцій кримінального права вони називають:

– упорядкування суспільних відносин, які становлять предмет регулювання кримінального права (регулятивна функція); загальне та спеціальне попередження злочинів (попереджувальна функція); відновлення порушеного злочином суспільного відношення (відновлювальна функція) (І.Е. Звечаровський [7, с. 23]);

– загальне та спеціальне попередження, здійснюване за допомогою застереження, залякування, позбавлення фізичної можливості вчиняти злочин, виправлення і перевиховання (соціально-превентивна функція); встановлюючи заборони та передбачаючи покарання за їх порушення, кримінальне право дає в специфічній, негативній формі оцінку суспільним відносинам, які беруться під охорону (ціннісно-орієнтаційна функція); визначаючи сферу злочинного, засуджуючи злочин від імені держави, кримінальний закон «і своїм змістом, і практикою застосування об'єднує людей на основі ідеалів добра і справедливості» (соціально-інтегративна функція); кримінальне право замикає собою систему права, що діє в цілому, охороняючи від найбільш серйозних порушень норми всіх його галузей (системно-правова функція); спрямованість норм кримінального права на охорону основ існуючого суспільного і державного строю, життя, здоров'я, честі й гідності, політичних і трудових, майнових прав громадян й інших найважливіших соціальних цінностей підкреслює роль і значення державної влади, яка створює кримінальний закон і проводить його в життя (функція підтримання і закріплення престижу державної влади) (Г.А. Злобін [8, с. 122–124]);

– конкретизація в диспозиціях кримінально-правових норм окремих правил поведінки (не вбий, не вкради та інше), які встановлені в різних сферах життя людей (регулятивна функція); інформування про злочини та покарання (інформаційна функція); виховання правової свідомості громадян (виховна функція) (А.А. Тер-Акопов [16, с. 23]);

– регулятивно-зобов'язуючий вплив системи кримінально-правових норм на фізичних осіб, які відповідають певним вимогам, для досягнення завдань, що стоять перед кримінальним правом (регулятивно-зобов'язуюча функція) (Б.Т. Разгільдієв [14, с. 17]).

Виклад основного матеріалу. Існуючі позиції з приводу функцій кримінального права розкривають різні грані його буття. Не випадково деякі вчені виділяють основні (юридичні) та соціальні функції кримінального права (Т.Н. Радько [13, с. 14], Є.Л. Стрельцов [15, с. 365–366], В.О. Туляков [17, с. 75–83] та інші). А.С. Оцяця, досліджуючи охоронну функцію кримінального права України, звернула увагу на те, що в науковій літературі виділяють також такі функції кримінального права, як: ідеологічну, політичну, культурно-історичну, контролюючу, інформаційну та екологічну [12, с. 112]. Можна погодитись із тим, що кримінальне право одночасно є і політичним інструментом, й ідеологічним засобом, і способом охорони суспільних відносин, але не можна говорити про самостійне існування ідеологічної функції кримінального права. Кримінально-правова ідеологія як дух кримінального права реалізується через усі функції кримінального права, відображається в усіх його принципах та нормах. Під час дослідження кримінального права як галузі права на рівні правозастосовувачів особливе значення мають юридичні функції. Під час дослідження питань про те, яким має бути кримінальне право, як воно має сприйматися, як воно впливає на суспільну та індивідуальну свідомість та підсвідомість, актуальним стає обговорення соціальних функцій кримінального права.

Соціальні функції кримінального права, які виділяються в науковій літературі, майже повністю співпадають з функціями загальнолюдської та правової ідеології. На загальнолюдському рівні кримінально-правова ідеологія виконує наступні функції: 1) гносеологічну функцію – через кримінально-правову ідеологію пізнається кримінальний закон і практика його реалізації; 2) онтологічну функцію – кримінально-правова ідеологія відображає фундаментальні цілі, завдання, функції та принципи, що визначають існування і розвиток кримінального права; 3) інформаційну функцію – кримінально-правова ідеологія інформує суспільство про злочини і покарання, встановлені державою; 4) герменевтичну функцію – кримінально-правова ідеологія полегшує процес розуміння і тлумачення тексту кримінального закону; 5) прогностичну функцію – за допомогою кримінально-правової ідеології можна обґрунтувати уявлення про можливе втілення в майбутньому певних правових ідеалів; 6) аксіологічну функцію – кримінально-правова ідеологія, з одного боку, відображає, з іншого боку, – створює систему цінностей, що мають значення для особистості, суспільства, держави, міжнародної громадськості та всього людства; 7) орієнтаційну функцію – кри-

мінально-правова ідеологія орієнтує на досягнення високих ідеалів, здатних забезпечити безпеку особистості, суспільства, держави; 8) регулятивну функцію – виступаючи основою взаємовідносин різних суб'єктів ідеологічного впливу, кримінально-правова ідеологія передбачає зміни та розвиток відповідної системи; 9) інтегративну (мобілізаційну і консолідуючу) функцію – кримінально-правова ідеологія, об'єднуючи суспільство навколо ідеї про нетерпимість вчинення злочинів, викликає прагнення до мобілізації і консолідації суспільства проти злочинного світу; 10) когнітивну функцію – впливаючи на візуально-просторове сприйняття навколишньої дійсності, кримінально-правова ідеологія сприяє самоідентифікації людини з певною соціальною групою, суспільством взагалі та державою.

На загальноправовому рівні кримінально-правова ідеологія має виконувати функцію легітимності влади. Жодна держава не може існувати без ідеології, яка б відображала процеси, засоби, методи та техніку виправдання існування державної влади, основних її форм та параметрів функціонування. Здійснюючи охоронну функцію, кримінальне право допомагає державі виконувати її найважливіші функції та обов'язки – захищати суверенітет і територіальну цілісність України, забезпечувати її економічну та інформаційну безпеку (ст. 17 Конституції України), підтверджувати те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3 Конституції України).

Легітимність державної влади залежить від авторитету кримінального права, авторитет кримінального права – від якісних характеристик державної ідеології, яка у сфері кримінального права діє через кримінально-правову ідеологію. Обґрунтованою вважається точка зору вчених стосовно того, що тільки тоді, коли держава зможе дати чітку відповідь на питання, що саме вона хоче отримати від своєї діяльності з протидії злочинності, можна буде говорити про ефективність кримінально-правового впливу [1, с. 6]. Справедливими видаються висновки вченого, згідно з якими цілком природно, що кримінальне законодавство завжди розвивалося в тому ж напрямку, що і держава, виступаючи в ролі дзеркального відображення змін, які в ньому відбуваються [1].

Для того, щоб кримінально-правова ідеологія стала частиною єдиного механізму дій, спрямованих на самозбереження людства, держава має формувати її з урахуванням двох основних рівнів свідомості – буденного, емпіричного і теоретичного, систематизованого, які залежать від вродженого розуму й совісті, від історичних традицій суспільства, від громадської пам'яті про минуле і від очікувань у майбутньому.

Усі перераховані функції кримінально-правової ідеології є похідними від загальнолюдської та правової ідеологій, отже, виникає питання: в чому

полягає особливість функцій саме кримінально-правової ідеології? Якщо основною функцією кримінального права є охоронна функція, то, можливо, основна функція кримінально-правової ідеології теж пов'язана з охороною людини, суспільства, держави, людства?

Фахівці у сфері віктимології звертають увагу на те, що страх перед злочинністю може існувати в таких основних його формах, як: загальний стан страху перед злочинністю; патологічний страх перед злочинністю; культурні стани страху перед злочинністю; детерміновані досвідом віктимізації особистісні віктимні фобії; гострі стани страху в критичній ситуації [17, с. 193]. Грунтуючись на інстинкті самозбереження, страх має захисний характер, мобілізує людину до певної поведінки, але тривале його існування може викликати почуття самотності, знедоленості, пригніченості, може викликати необдумані, несвідомі вчинки, які впливають на захисну реакцію людини та спричиняють стан аномії. Під впливом страху людина може стати як злочинцем, так і жертвою. Процес перетворення людини на жертву, як правило, одночасно відбувається на різних рівнях міжлюдської комунікації. Ще за радянських часів вчені виділяли чотири рівня віктимізації: 1) безпосередні жертви, тобто фізичні особи; 2) сім'ї; 3) колективи, організації; 4) населення районів, регіонів [21, с. 109]. В умовах мережевої комунікації рівні віктимізації розширюються до рівня держави, міжнародної спільноти та людства загалом.

Кримінально-правова ідеологія здатна впливати на всі перераховані рівні. Реалізуючись на рівні конкретної фізичної особи, вона переходить на рівень сім'ї, відповідної соціальної групи, населення відповідного регіону, а потім – на загальнодержавний рівень. Створюючись на державному рівні, вона поступово переходить на рівень конкретної фізичної особи.

Ядром кримінально-правової ідеології будь-якої держави, незалежно від рівня політичного, економічного, соціального розвитку, є порядок і основні права, свободи та інтереси людини, справедливість і невідворотність відповідальності. Створюючи уявлення про охоронну функцію кримінального права, ідеологія пропагує ідею про нетерпимість до різного роду злочинів, про справедливість та ефективність кримінального закону. Тим самим вона впливає на почуття безпеки людей, допомагає усвідомити, як можна скористатися кримінальним законом з метою захисту власних інтересів. Допомагаючи долати страх перед злочинністю, кримінально-правова ідеологія виконує захисну функцію.

В юридичній літературі існує три підходи щодо співвідношення понять «захист» та «охорона» прав: перший підхід – поняття «захист» та «охорона» прав є тотожними, їх можна вживати як синонімічні; другий підхід полягає у включенні одного досліджуваного поняття до складу іншого (проблемою вказаного підходу є те, що навіть серед прихильників цієї позиції існують розбіжності щодо того, яке поняття є родовим, а яке – видовим); третій підхід однознач-

но розрізняє та розмежує між собою поняття «захист» та «охорона» прав, наголошуючи на тому, що це є різні за своїм змістом поняття та явища [3, с. 45].

С.Я. Вавженчук, досліджуючи законодавство України щодо охорони та захисту певних об'єктів (Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Закон України «Про охорону культурної спадщини», Закон України «Про захист прав споживачів»), дійшов наступних висновків: «Закони, що регламентують порядок охорони певних об'єктів, містять як норми, що встановлюють правила поведінки суб'єктів по відношенню до охоронюваного об'єкту, так і порядок захисту цих об'єктів від протиправної поведінки та посягань. Водночас закони, що регулюють питання захисту (прав споживачів, економічної конкуренції, населення від інфекційних хвороб тощо), за своїм змістом спрямовані на регламентацію порядку дій суб'єктів права з метою недопущення порушення гарантованих прав, максимального усунення можливостей такого порушення або порядку відновлення порушених прав шляхом закріплення відповідних прав, повноважень цих суб'єктів та органів державної влади, громадських організацій тощо» [3, с. 45–46].

Погоджуючись взагалі з вказаними висновками, на підставі дослідження Конституції України, КЦЗУ, ЦК України, КК України, Закону України «Про охоронну діяльність», Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів», можна зробити наступні уточнення: термін «захист» використовується тоді, коли певній особі надаються можливості для поновлення своїх порушених прав («кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань» (ст. 55 Конституції України), визнання невизнаних законних прав, свобод та інтересів («нотаріус здійснює захист цивільних прав шляхом вчинення виконавчого напису на борговому документі у випадках і в порядку, встановлених законом» (ст. 18 ЦК України) чи присудження оспорюваного законного права («суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом чи судом у визначених законом випадках» (ст. 16 ЦК України), термін «охорона» використовується тоді, коли на певних суб'єктів покладається обов'язок забезпечувати безпеку інших осіб («охоронна діяльність – надання послуг з охорони власності та громадян» (ст. 1 Закон України «Про охоронну діяльність»)).

Фахівці у сфері політології, теорії держави та права часто пишуть, що правоохоронну функцію сучасної української держави можна впевнено віднести до головних, основних функцій. Такої думки дотримуються: Р.Г. Ботвінов [2, с. 27–35], Ю.О. Загуменна [6, с. 187–194], П.В. Онопенко [11], Р.Я. Шай [23] та ін. Але аналіз Конституції України та інших нормативно-правових актів свідчить про те, що найважливішою функцією держави є захисна функція. Наприклад, у ст. 17 Конституції України передбачено,

що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, в ст. 4 КЦЗУ передбачено, що цивільний захист – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їхніх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

Ознаки держави, що виділяються теоретиками права, наочно показують, що, захищаючи суверенітет та територіальну цілісність України, населення України, навколишнє природне середовище України, забезпечуючи її економічну та інформаційну безпеку, держава захищає свої власні права та інтереси, своє власне існування. З цією метою вона створює відповідні органи, наділяє їх певними повноваженнями щодо охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України. Враховуючи те, що наявність таких органів є обов'язковою ознакою держави, вона бере їхніх працівників під свій захист, прямим підтвердженням цього є Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

Кримінально-правова ідеологія, яка є системою філософських, наукових, естетичних, етичних, правових, політичних, економічних, соціологічних ідей про сутність та зміст охоронної функції кримінального права, а також про механізм її реалізації через символічні (словесно-теоретичні та знаково-образні) форми за допомогою державних та соціальних інститутів, що впливають на суспільну та індивідуальну свідомість та підсвідомість людей, не може обмежуватися лише кримінальним законодавством, діяльністю якихось одних суб'єктів. Вона супроводжує існування кожної держави, тому можна припустити, що кримінально-правова ідеологія виконує саме захисну функцію, яка є найважливішою функцією держави.

Висновки. Функціями кримінально-правової ідеології є: на загальнолюдському рівні – гносеологічна, онтологічна, інформаційна, герменевтична, прогностична, аксіологічна, орієнтаційна, регулятивна, інтегративна (мобілізаційна і консолідуєча), когнітивна функції; на правовому рівні – функція легітимності влади; на кримінально-правовому рівні – захисна функція.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бавсун М.В. Методологические основы уголовно-правового воздействия: монография. Москва, 2012. С. 6.
2. Ботвінов Р.Г. Правоохоронна функція держави: сутність та форми реалізації. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2016. Вип. 1. С. 27–35.
3. Вавженчук С.Я. Співвідношення понять «захист» та «охорона» трудових прав у чинному законодавстві. Форум права. 2010. № 1. С. 45–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2010_1_9 (дата звернення: 9.06.2018).

4. Гуторова В.Н. Охоронна функція кримінального права. Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків 9–10 жовт. 2014. р.). Харків: Право, 2014. С. 31–35.

5. Жалинский А.Э. Уголовное право в ожидании перемен: теоретико-инструментальный анализ. Москва, 2009. 400 с.

6. Загуменна Ю.О. Особливості реалізації правоохоронної функції держави органами внутрішніх справ України. Європейські перспективи. 2009. № 4. С. 187–194.

7. Звечаровский И.Э. Современное уголовное право России: понятие, принципы, политика. СПб., 2001. 98 с.

8. Злобин Г.А. О необходимости концептуального похода к совершенствованию законодательства. Конституция СССР и дальнейшее укрепление законности и правопорядка. Москва, 1979. С. 122–124.

9. Ковальський В.С. Охоронна та регулятивна функції в кримінальному праві: проблема їх співвідношення та взаємозв'язку. Кримінальне право в умовах глобалізації: матеріали між нар. наук.-практ. конф. (Одеса, 25 травня 2018 р.). Одеса: НУ «ОЮА», кафедра кримінального права, 2018. С. 20–24.

10. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2010. С. 14–15.

11. Онопенко П.В. Правоохоронні функції української держави: зміст і реалізація: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2005. 19 с.

12. Оцяня А.С. Охоронна функція кримінального права України: концептуальні основи: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2014. С. 118.

13. Радько Т.Н. Теоретические и методологические проблемы функций социалистического права: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.01. Москва, 1979. 40 с.

14. Разгильдиев Б.Т. Задачи уголовного права Российской Федерации и их реализация. Саратов, 1993. 150 с.

15. Стрельцов Є.Л. Сучасність і перспективи розвитку кримінального права України: 20 років потому. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 2012. Т. XI. С. 365–373.

16. Тер-Акопов А.А. Безопасность человека. Теоретические основы социально-правовой концепции. Москва, 1998. 272 с.

17. Туляков В.О. Віктимологія (соціальні та кримінологічні проблеми). Одеса, 2000. 336 с.

18. Туляков В.О. Соціальна функція кримінального права. Юридичний журнал «Право України» (україномовна версія). 2017. Випуск 2/2017. С. 75–83.

19. Українське кримінальне право. Загальна частина: підручник / за ред. В.О. Навроцького. Київ, 2013. С. 27–28.

20. Филимонов В.Д. Охранительная функция уголовного права. СПб., 2003. С. 48.

21. Франк Л.В. Потерпевший от преступления и проблемы развития отечественной виктимологии. Душанбе, 1977. С. 109.

22. Шаблюстий В.В. Функціональне призначення кримінального права та кримінального законодавства: шляхи подолання дисгармонії. Вісник Асоціації кримінального права України. 2015. № 1(4). С. 1–17.

23. Шай Р.Я. Правоохоронна функція правової держави: теоретико-практичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Львів, 2012. 20 с.

Коломієць Ю.Ю. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІЙ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ІДЕОЛОГІЇ

У статті досліджуються сутність та зміст функцій кримінально-правової ідеології. Виділяються їх види. Встановлюється співвідношення функцій кримінально-правової ідеології з функціями кримінального права. Надається загальна характеристика функцій кримінально-правової ідеології на загальнолюдському, загальноправовому та кримінально-правовому рівнях. Робиться акцент на тому, що особливістю кримінально-правової ідеології є здійснення захисної функції, яка є найважливішою функцією держави.

Ключові слова: функції кримінально-правової ідеології, функції кримінального права, охоронна функція кримінального права, охоронна функція держави, захисна функція держави.

Коломієць Ю.Ю. ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ ИДЕОЛОГИИ

В статье исследуется сущность и содержание функций уголовно-правовой идеологии. Выделяются их виды. Устанавливается соотношение функций уголовно-правовой идеологии с функциями уголовного права. Дается общая характеристика функций уголовно-правовой идеологии на общечеловеческом, общеправовом и уголовно-правовом уровнях. Делается акцент на том, что особенностью уголовно-правовой идеологии является осуществление защитной функции – важнейшей функции государства.

Ключевые слова: функции уголовно-правовой идеологии, функции уголовного права, охранительная функция уголовного права, охранительная функция государства, защитная функция государства.

Kolomiets Yu.Y. GENERAL CHARACTERISTICS OF CRIMINAL-LEGAL IDEOLOGY FUNCTIONS

Functions of criminal-legal ideology are: on the general human level – epistemological, ontological, informational, hermeneutical, prognostic, axiological, orientation, regulatory, integrative (mobilizing and consolidating), cognitive functions; at the legal level – the function of the legitimacy of power; at the criminal law level - a protective function.

Epistemological function means that due to the criminal-law ideology the criminal law and practice of its realization is known. An ontological function means that criminal-law ideology reflects the fundamental goals, tasks, functions and principles that determine the existence and development of criminal law. The information function means that the criminal-law ideology informs the public about the crimes and punishments imposed by the state. Hermeneutic function means that criminal-law ideology facilitates the process of understanding and interpreting the text of a criminal law. The prognostic function means that with the help of criminal-legal ideology, one can justify the idea of a possible embodiment of certain legal ideals in the future. Axiological function – the criminal-law ideology on the one hand reflects, on the other hand creates a system of values that matter to the individual, society, state, international community and all mankind; - orientation function – the criminal-law ideology is oriented towards the achievement of high ideals capable of ensuring the security of the individual, society, and the state; - regulatory function – acting as the basis of the relations between different subjects of ideological influence, criminal-law ideology involves changes and development of the system; - integrative (mobilization and consolidating) function – a criminal-legal ideology, uniting society around the idea of intolerance to commit crimes, causes the desire to mobilize and consolidate society against the criminal world; - cognitive function – influencing the visual and spatial perception of the surrounding reality criminal law ideology promotes self-identification of a person with a certain social group, society as a whole and the state.

The function of the legitimacy of power means that, while exercising a guard function, criminal law helps the state to fulfill its most important functions and responsibilities – to protect the sovereignty and territorial integrity of Ukraine, to ensure its economic and informational security, to confirm that the person, his life and health, honor and dignity, inviolability and security are recognized in Ukraine as the highest social value.

The protective function means that, by creating an idea of the guard function of criminal law, ideology propagates the idea of intolerance to various types of crimes, the justice and effectiveness of the criminal law. Thus, it affects the sense of security of people, helps to understand how to use the criminal law to protect their own interests. Helping to overcome fear of crime, the criminal-law ideology performs a protective function.

Key words: functions of criminal-legal ideology, functions of criminal law, guard function of criminal law, guard function of the state, protective function of the state.